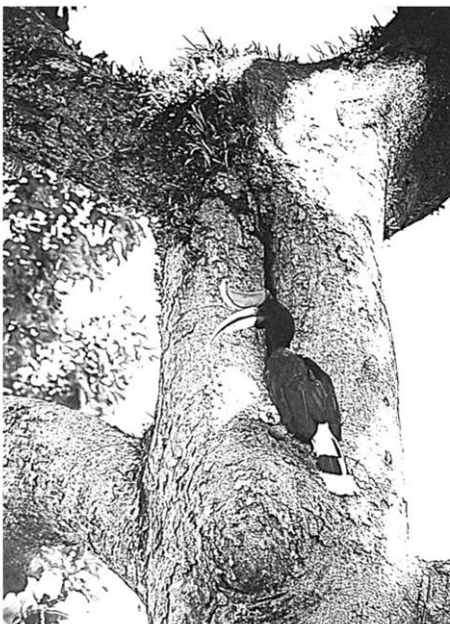

กว่า 30 ปีนกเงือก ปลูกต้นไม้ให้พื้นป่า 7 แสนต้น

วัน ที่ 13 กุมภาพันธ์ที่ผ่านมาประเทศไทยประกาศให้เป็นวันรักนกเงือก อิง
กับกระแสวันวาเลนไทน์ 14 ก.พ.งานนี้ มูลนิธิศึกษาวิจัยนกเงือก คณะ
วิทยาศาสตร์ มหิดล ร่วมกับพันธมิตรเครือข่ายองค์กรต่างๆ ฮอร์นบิลล์ (HORNBILL)
บริษัท โอ.ซี.ซี. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) ร่วมกันจัดกิจกรรมประจำปีใน
งาน "13 กุมภาพันธ์วันรักนกเงือก" ตอน มรดกไทย มรดกโลก ณ บริเวณสวนนกเงือก
คณะวิทยาศาสตร์ มหิดล เพื่อย้ำเตือนให้คนไทยเล็งเห็นความสำคัญของนกเงือกอัน
เป็นสัญลักษณ์ของความรักและความเป็นครอบครัว เพราะนกเงือกจะใช้ชีวิตคู่เดียว
เมียเดียว แม้คู่ตัวเองจะจากไปก็ตาม

นอกจากนี้จัดกิจกรรมพิเศษมอบรางวัล HORNBILL AWARD "นกเงือก คู่
แท้" พร้อมรางวัลคู่รักคู่แท้ ที่แสดงถึงความรักอันมั่นคงยืนยาวให้กับ **ฉัตรชัย-สินชัย
เปล่งพานิช** และการเปิดตัวหนังสือ **นกเงือก มรดกไทย มรดกโลก** รวบรวมผลงาน
ของ อ.พิไล พูลสวัสดิ์
ที่ปรึกษามูลนิธิศึกษา
วิจัยนกเงือก ที่ทำงาน
ด้านนกเงือกมาตั้งแต่
ปี 2536 จนได้รับ
การขนานนามว่าเป็น
มารดาของนกเงือก
สำหรับการเข้าไป
ศึกษาวิจัยนกเงือก
นั้นอยู่ในพื้นที่ได้แก่
อุทยานแห่งชาติเขา
ใหญ่ จ.นครราชสีมา
พบนกเงือก 4 ชนิด
คือนกกก นกเงือก
กรมช้าง นกเงือกสี
น้ำตาลคอขาว และ
นกแก๊ก ใน 32 ปีมีนก

เงือกออกสู่ธรรมชาติ
2,001 ตัว ได้ต้นไม้
ปี 2555 ได้ลูก
เชต
จ.อุทัยธานี
เงือกคอแดง
ปากเรียบ นก
วิจัยต่อเนื่องตั้งแต่
มีลูกนก

อ.พิไล พูลสวัสดิ์

ที่ปลูกโดยนกเงือก 401,268 ต้น ใน
นกเงือก 106 ตัว
รักษาพันธุ์สัตว์ป่าหายาก
พบนกเงือก 6 ชนิดคือ นกกก นก
นกเงือกกรมช้าง นกเงือกกรมช้าง
เงือกสีน้ำตาล และนกแก๊ก จากการ
ปี พ.ศ. 2534-2555 รวม 22 ปี
เงือกออกสู่ธรรมชาติ 670

ตัว ได้ต้นไม้ที่ปลูกโดยนกเงือก 69,630 ต้น เฉพาะในปี พ.ศ. 2555 ได้ลูกนกเงือก 85
ตัว นอกจากนี้มูลนิธิยังเข้าไปศึกษาวิจัยนกเงือกใน **อุทยานแห่งชาติภูโศ-สุโขทัย**
จ.นครราชสีมา มีนกเงือก 6 ชนิด คือนกกก นกเงือกหัวแรด นกเงือกกรมช้าง นก
เงือกหัวหงอก นกชนหิน และนกเงือกปากดำ จากการศึกษานกเงือกต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.

2537-2555 รวม 19 ปี มีลูกนกออกสู่ธรรมชาติ 506 ตัว มีต้นไม้ที่ปลูกโดยนกเงือก 82,824 ต้น เฉพาะในปี พ.ศ. 2555 ได้ลูกนกเงือก 12 ตัว

ส่วนหนึ่งของการได้ข้อมูลดังกล่าวทางทีมศึกษาวิจัยได้ติดเครื่องส่งสัญญาณวิทยุติดตามตัวสัตว์ผ่านดาวเทียม (Platform Transmitter Terminols :PTTs) เนื่องจากนกเงือกเป็นนกขนาดใหญ่กินผลไม้ป่าเป็นหลัก ใช้พื้นที่กว้างไกล การติดวิทยุ ทำให้ทราบพื้นที่สำคัญที่นกเงือกใช้คือ แหล่งอาหาร และแหล่งที่นอน จากการศึกษาในพื้นที่มรดกโลก 2 แห่งพบว่า อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ นกเงือกประมาณ 3 หมื่นตัว พื้นที่อาศัยตลอดปี 995 ตร.กม. ซึ่งครอบคลุมไปถึงอุทยานแห่งชาติทับลาน ส่วนนกเงือกพื้นที่อาศัยตลอดปี 434 ตารางกิโลเมตร เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง นกเงือกคอแดงมีขนาดพื้นที่อาศัยตลอดปี 288 ตร.กม.

สำหรับโครงการศึกษาวิจัยนกเงือก นอกจากการเข้าไปเก็บข้อมูลของนักวิชาการแล้ว ยังมีชาวบ้านในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เข้าร่วมโครงการชุมชนอนุรักษ์นกเงือกเทือกเขาบูโด ตั้งแต่ปี 2537 ปัจจุบันมีชาวบ้าน 17 คนและมีกลุ่มคนรุ่นใหม่เพิ่มเข้ามาอีก 3 คนช่วยกันเฝ้าระวังนกเงือก ดูแลนกเงือก 192 โครงสร้าง และช่วยนักวิจัยเก็บข้อมูลทางวิชาการ ช่วยกันซ่อมแซมโครงร้างและติดตั้งโครงเทียม อนุรักษ์พืชอาหารของนกเงือก

ดร.พิไล กล่าวว่าจากการทำงานอนุรักษ์ด้านนกเงือกมา 30 ปีคิดว่าตัวเองโชคดีที่อยู่ใกล้ธรรมชาติ ได้รู้ประสบการณ์ตรงและถ่ายทอดเรื่องราวของนกเงือก

สู่คนไทยได้รับรู้ทั่วประเทศไทยมีสัตว์ป่าที่มีมูลค่าเมื่อ 50 ล้านปีอยู่ในประเทศของเราสะท้อนให้เห็นว่าทรัพยากรป่าไม้มีความสำคัญมาก เป็นทุนของประเทศ และนกเงือกมีความสำคัญต่อป่า ช่วยพาป่ามาตั้งแต่สมัยโบราณ สำหรับการหาหนังสือ นกเงือก มรดกไทย มรดกโลก นั้นเพื่อให้ผู้่านได้รู้ว่ามีประเทศไทยมีแหล่งข้อมูลด้านนกเงือกที่สำคัญของโลก และอยากให้ทุกคนใช้ชีวิตวิถีของนกเงือกที่รับผิดชอบ ต่อครอบครัวและรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมด้วย

นั่นเพราะนกเงือกคือผู้ปลูกป่าสำคัญในป่าผืนใหญ่การกินผลไม้แล้วบินไปที่กว้างใหญ่ นำพาเมล็ดพันธุ์ไปสู่อีกที่ช่วยขยายพันธุ์ต้นไม้จากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่ง

ดร.วิจักขณ์ ฌิมโหม เลขาธิการมูลนิธิศึกษาวิจัยนกเงือก กล่าวว่าจากตัวเลขของต้นไม้ที่เพิ่มขึ้นในป่าจากนกเงือก คำนวณอัตราการรอดของเมล็ดแค่ 1 เมล็ดในแต่ละวันในจำนวนนกเงือกในแต่ละปี น่าจะได้จำนวนต้นไม้เพิ่มขึ้น 700,000 ต้นใน 3 ปีนี้ป่า ขณะนี้สถานการณ์นกเงือกทั้ง 3 ป่าอยู่ในระดับดีโดยมีดัชนีชี้วัดที่มือนกเงือกเพิ่มมา 2,100 ตัว แสดงว่าป่ามีผลผลิตที่เป็นอาหารให้นกเงือกพอสมควร แต่สิ่งที่น่าห่วงปัจจุบันป่าผืนใหญ่ในประเทศไทยไม่กี่แห่ง เทียบเคียงขนาดป่าเขาใหญ่ที่มีพื้นที่ 2,000 ตร.กม. เพราะนกเงือกต้องใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ในการหากิน

“สันนิษฐานว่านกที่หายไปจากระบบดาวเทียมอาจบินไปไกลมากกว่า 1,000 ตร.กม. บางชนิดเคลื่อนไหวไกลอย่างนกเงือกต้องมีพื้นที่ 500 ตร.กม.แต่บางชนิดอาจเป็น 1,000 ตร.กม.”

พื้นที่ป่าของประเทศไทยปัจจุบันเหลือแค่ 31 เปอร์เซ็นต์ในส่วนนี้เป็นป่าอนุรักษ์เกือบทั้งหมด 4-5 ปีที่ผ่านมาตัวเลขที่น่าชื่นใจว่าผืนป่าของประเทศไทยเพิ่มขึ้นมองย้อนไปนกเงือกคือผู้ปลูกป่าที่เพิ่มขึ้นก็เห็นได้.

